

Algemene beschouwingen op de Programmabegroting 2023

AALTEN.VVD.NL

Bijdrage VVD-Fractie Gemeente Aalten

Geachte leden van de gemeenteraad, leden van het college e.a. geïnteresseerden,

De VVD-fractie wil eerst haar enorme dank uitspreken aan de ambtelijke organisatie. Niet alleen vanwege de programmabegroting, maar breed naar alle medewerkers die zich inzetten voor het algemeen belang van de gemeente Aalten. Naast de bestaande werkzaamheden komen er dan ook nog eens extra werkzaamheden bij met betrekking tot de opvang van vluchtelingen en de hoge energiekosten. We kennen de signalen dat de werkdruk hoog is. Het belang is daarmee groot om goede keuzes te maken in plaats van tegemoet te willen komen aan alle ambities.

Na de vorige Algemene Beschouwingen van 2022 is er veel veranderd. Het jaar 2023 zal er heel anders uit zien door de ontwikkelingen in dit jaar. Zo worden wij geconfronteerd met een oorlog in Europa en een stroom van vluchtelingen die op ons af komt. Door deze oorlog en de sancties die zijn opgelegd, hebben wij te maken met enorme prijsstijgingen, een energiecrisis, oplopende renten en dalende huizenprijzen. Ook de gemeente Aalten ontkomt niet aan de negatieve gevolgen hiervan. Dat baart ons zorgen.

De enorm gestegen prijzen leiden tot onrust bij zowel particulieren als bij de ondernemers. Door het Rijk en onze gemeente zijn voor de particulieren maatregelen bedacht om o.a. een prijsplafond voor energie in te stellen en subsidie te verlenen voor burgers met een kleine beurs. Voor ondernemers echter, worden pas per 1 april 2023 maatregelen van kracht. Onze VVD-fractie vindt dit te laat en het geeft met name voor kleine ondernemers met een hoog energieverbruik te weinig soelaas. Wij gaan ervan uit dat het college voor de ondernemers net zo daadkrachtig optreedt als voor particulieren en verenigingen. Als er veel werkgelegenheid verdwijnt in Aalten heeft dat namelijk ook direct gevolgen voor het sociaal domein en ons verenigingsleven. Wij denken hierbij aan ondersteuning bij het verminderen van energiegebruik of het vinden van andere inkomstenbronnen. Onze bedrijfscontactfunctionaris en de centrummanagers kunnen hierbij ook een belangrijke rol spelen.

Dit pleit er overigens voor om de gemeentelijke belastingen voor zowel burgers als ondernemers zo laag mogelijk te houden om zo de bestedingsruimten te behouden. De VVD is verheugd dat er geen extra OZB-verhoging is ingeboekt. Maar ook wel teleurstellend dat het college niet kiest voor verlaging van de gemeentelijke

belastingen in een jaar waarin er voldoende ruimte op de begroting is. In jaren dat de gemeente krap bij kas zit vragen we wel extra, waarom dan nu niet iets minder?

Voor een aantal posten worden behoorlijke bedragen in de begroting gereserveerd. Reserveringen voor uitvoeringskosten van het klimaatakkoord, noodzakelijke investeringen RO, sociaal domein en het raadsprogramma. Een concrete onderbouwing van deze reserveringen ontbreekt geheel. Wij willen voorstellen om eerst concrete plannen af te wachten en vervolgens de benodigde budgetten vanuit de algemene reserve beschikbaar te stellen. Dat heet zorgvuldig besturen en je taak als budgethouder serieus nemen. Een amendement zullen wij hiervoor indienen.

Aan de hand van de programma's lopen wij de Programmabegroting 2023 door.

Ruimte

We moeten snel en voortvarend aan de slag met de Omgevingsvisie voor de gemeente Aalten. Wat voor een gemeente willen wij zijn? Een insukkelend slaapdorp of een dorp dat ook aantrekkelijk is voor jongeren en gezinnen? Als VVD fractie hebben we wel een duidelijke visie.

In de verkiezingstijd begin 2022, hoorden wij verschillende partijen zich druk maken voor het bouwen van woningen in zowel de kernen als het mogelijk moeten maken van woningen in het buitengebied. Inmiddels een half jaar later moeten wij constateren dat er nog veel te weinig wordt gebouwd. Onze fractie had graag ook hier wat meer visie voor de langere termijn gewild om het bouwen van woningen zoals een wijk Kobus, op termijn mogelijk te maken. Niet alleen focussen op inbreiding, die ruimte is overigens heel hard nodig voor klimaatadaptieve maatregelen, maar ook focus op uitbreiding.

Van burgers en ondernemers horen wij helaas toch wat negatievere berichten over de bouw- en verbouwmogelijkheden in de centra en buitengebieden. Het duurt lang en er worden soms onbegrijpelijke voorwaarden en vragen gesteld. Dat ondanks de grote vraag naar woonmogelijkheden van jongeren en ouderen. Bijvoorbeeld een woningsplitsing die wordt afgewezen vanwege parkeernormen. De procedures moeten oplossingsgericht zijn en voortvarender. Misschien toch nog eens de kansen benutten met de inzet van meer project- en procesleiders, waarbij we de beleidsdeskundigen effectief kunnen inzetten op hun professie.

Wij vinden ook dat de ontwikkeling naar een nieuw en duurzaam bedrijventerrein in de versnelling moet. Voordat alle trajecten zijn doorlopen zijn we maanden, zo niet jaren verder. Anders moeten wij nee moeten verkopen als de vraag naar bedrijventerrein, ook voor kleinere kavels op de bedrijventerreinen voor ZZP'ers, er is!

Met betrekking tot duurzaamheid vinden wij dat er haast wordt gemaakt in de verzwarende van de elektriciteitskabels door Alliander. Bedrijven moeten de mogelijkheid hebben passende maatregelen te kunnen nemen om de energiekosten te beperken, op zowel hun eigen gronden en op de eigen daken. Dit geldt uiteraard ook voor het faciliteren van andere verduurzamingsmaatregelen. Door de hoge energieprijzen is deze noodzaak extra groot geworden.

Recreatie en Toerisme is voor onze gemeente van groot belang. Met name willen wij voor de toekomst onze sector vitaal hebben en houden. De nota Vrijtijdseconomie geeft een mooie doorkijk hoe de gemeente Aalten deze leidraad dient te hanteren.

Wij zijn voorstander van het flink in zetten op innovatie en het aantrekken van meer ondernemingen. Daarmee nemen de werkgelegenheid en de inkomsten toe en kunnen we ook inzetten op meer en betere voorzieningen. We zijn immers nog steeds een gemeente met gemiddeld een laag inkomensniveau. Het voortdurend inzetten op het bouwen van nieuwe woningen en het verbeteren van de woon- en werkomgeving zijn punten waar de VVD achter staat.

Sociaal domein

Als VVD-fractie moeten wij constateren dat door de nieuwe financieringsmethodiek van het sociaal domein het dashboard niet meer uitgebracht kan worden. Hierdoor ontbreekt het inzicht en zijn de effecten van de tot op heden genomen maatregelen niet te monitoren. Onze fractie pleit ervoor om het inzicht naar de uitgaven en verplichtingen ook met de gemeenteraad te delen zodat tijdig passende maatregelen en zo nodig ombuigingen gerealiseerd kunnen worden. Er wordt wel veel bijgeraamd in het sociaal domein doch er wordt onzes inziens ook hierop te weinig gemonitord om de genomen ideeën en maatregelen te toetsen op de effecten.

De laatste tendensen die we zagen was dat het aantal cliënten in de jeugdzorg omlaaggingen, maar dat de verleende zorg wel duurder is geworden. Al met al zetten we nu structureel 1 miljoen structureel extra in. Voor de VVD-fractie is niet duidelijk of dit nu alleen te maken heeft met de stijgende kosten of dat de gevraagde inzet is toegenomen. We kunnen enkel hopen dat volgend jaar het nieuwe inkoopbeleid heeft

gezorgd voor betere kwaliteit en daardoor kortere trajecten en minder dure jeugdzorg. Iets wat niet alleen van belang is voor onze financiële middelen, maar belangrijker juist voor de toekomstige generatie.

Wat ons betreft is extra aandacht nodig om de dure trajecten te volgen. Het voorkomen dat er nieuwe kinderen uit huis geplaatst moeten worden is onze ambitie. Integraal werken kan daarbij helpen omdat er vaak sprake is van multiproblematiek. It takes a village to raise a child is het motto van dit college. Maar het lijkt erop dat het ook a village takes aan zorginstanties. Een gezin, een plan, een aanspreekpunt zou wat ons betreft heel wenselijk zijn. We hebben het idee dat hier nog niet zo veel aandacht voor is. Misschien kan een deel van de €400.000 die nu gereserveerd is voor aanvullend beleid ook daaraan besteed worden.

Sowieso pleiten wij voor doelstellingen – juist op het gebied van het sociaal domein - die gemonitord kunnen gaan worden. De inzet op sociaal domein is heel erg groot, maar waar ligt de grens? Met andere woorden, wanneer zijn wij tevreden met het versterken van de sociale basis.

We kijken uit naar de uitvoeringsnota die hoort bij de Nota Zo persoonlijk meedoen en hopen dat hieruit meetbare doelstellingen komen en dat dit niet een nieuwe open-eind-regeling wordt.

Wat betreft Laborijn hebben we een fijn jaar achter de rug. Wij vertrouwen op een blijvend actieve houding om bijvoorbeeld met de instroom van statushouders of Oekraïners de krapte op de arbeidsmarkt in Aalten een beetje te kunnen verlichten.

Verder nog graag aandacht voor onze jeugd. De verleidingen liggen op de loer en dus is ondersteuning voor onze buurthuizen en jongerencentra waar voldoende te doen is, zeer welkom. Wellicht is er een mogelijkheid om de horeca hierbij te betrekken. Zorgen zijn er ook over de iets oudere jeugd. Prestatiedruk in de vele vormen waarin het bestaat, kan zorgen voor uitval. Maatjes of jongerenwerkers die hier verstand van hebben en waar jongeren terecht kunnen, zouden wij toejuichen.

Bedrijfsvoering en financiën

Zoals al eerder gemeld is onze VVD-fractie blij dat er geen verhoging van de OZB wordt voorgesteld. Wij willen de bestedingsmogelijkheden van onze burgers en ondernemers vanuit de gemeente gezien, zoveel mogelijk behouden.

De bijdragen vanuit het Rijk, zoals in de mei- en septembercirculaire zijn vermeld, vallen gelukkig mee, althans tot en met het jaar 2025, want vanaf 2026 ziet het er allemaal veel minder florissant uit! Wij pleiten er dan ook voor om de meevallers in de komende jaren aan de algemene reserve toe te voegen om zo een buffer te hebben voor de jaren vanaf 2026.

Bij de algemene beschouwingen voor het jaar 2022 hebben wij gepleit voor het invoeren van e-diensten door de gemeente. Door de andere fracties werd hierop nogal sceptisch gereageerd maar we zijn blij dat het college dit verzoek heeft gehonoreerd en deels dit jaar heeft ingevoerd. Chapeau!

Een punt van zorg vinden wij het op peil zien te krijgen en houden van het ambtenarenpersoneel. Gelet op de leeftijdssamenstelling van het personeel is een uitstroom van pensioengerechtigd personeel binnen afzienbare jaren te verwachten. Door de krapte op de arbeidsmarkt en de specifieke eisen die aan het personeel worden gesteld kan het zo maar zijn dat vacatures moeilijk of niet ingevuld kunnen worden. Dit probleem geldt niet alleen voor de gemeente Aalten maar in feite alle gemeenten in Nederland. Een mogelijkheid zou kunnen zijn om nog meer in de regio Achterhoek te gaan samenwerken op het gebied van bepaalde gemeentelijke taakvelden. We betreuren dat de gemeente niet heeft meegedaan aan het traineeship 'Trainee in Gelderland' van de provincie Gelderland. Veel talent is nu bij andere gemeenten terecht gekomen.

Na de gemeentelijke verkiezingen hebben wij met alle partijen een Raadsprogramma 2022-2026 opgesteld. Dit ziet er ambitieus uit en het vraagt veel van de organisatie, college en niet in de laatste plaats van de gemeenteraad.

Kortom, er is nog veel te doen. Wij zien uit naar een constructieve samenwerking om de gestelde doelen te behalen.

Aalten, 1 november 2022

VVD Fractie Aalten